

**MURAT
YAYINLARI**

**KAMU PERSONEL SEÇME SINAVI
A GRUBU VE ÖĞRETMENLİK
ALAN BİLGİSİ TESTİ**

HUKUK • İKTİSAT • MALİYE

**DENEME TG-6
ÇÖZÜM KİTAPÇIĞI**

Bu testlerin her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, testlerin tamamının veya bir kısmının Merkezimizin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve testlerin hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.

ÇÖZÜMLER

• HUKUK ÇÖZÜMLERİ •

1. E 1982 Anayasası'na göre milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması Genel Kurul'da yapılan oylama sonucunda gerçekleşir. Bu oylamada özel (nitelikli) çoğunluk aranmaz. Basit çoğunluk ile yasa dokunulmazlığı kaldırılabilir. Dokunulmazlığın kaldırılması kararının Anayasaya, kanunlara ve iç tüzüğe aykırılık iddiasıyla iptal davası Anayasa Mahkemesinde açılır. Kararın alındığı tarihten itibaren milletvekilinin kendisi ya da başka bir milletvekili kararın iptali için 7 gün içerisinde iptal başvurusunu yapar. Anayasa Mahkemesi 15 gün içerisinde kesin kararını verir.
2. C 1982 Anayasası'na göre temel hak ve hürriyetler savaş, seferberlik ve olağanüstü hallerde kısmen ya da tamamen durdurulabilir. Temel hak ve hürriyetler milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla durumun gerektirdiği ölçüde durdurulabilir. OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle sert çekirdek haklar haricindeki tüm temel hak ve hürriyetler durdurulabilir. Din ve vicdan hürriyeti sert çekirdek alanda yer alırken, ibadet hürriyeti bu alan içerisinde yer almaz.

3. A 1982 Anayasası'na göre Anayasa Mahkemesi iptal kararlarının yürürlüğe gireceği tarihi erteleyebilir. İptal edilen norm kural olarak Resmi Gazete'de yayımlandığı gün yürürlükten kalkar. Ancak Anayasa Mahkemesi iptal edilen hükmün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarının yürürlüğe gireceği tarihini ertelediği durumlarda bu tarih, kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak 1 yılı geçemez.

4. A 1982 Anayasası'na göre hakim ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, silahlı kuvvetler mensupları, yüksek öğretim öncesi (lise) öğrencileri siyasi partilere üye olamaz. Siyasi partiler kanununa göre terör eylemlerinden mahkum olanlar siyasi partilere üye olamaz. Yüksek öğretim elemanları ve öğrencileri (üniversite) siyasi partilere üye olabilir. Yüksek öğretim elemanlarının siyasi partilere üye olması ancak kanunla düzenlenebilir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

5. **A** Köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşen ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak ilgili ilçe belediye meclisinin kararı ve teklifi üzerine büyükşehir belediye meclisinin aldığı karar ile kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahalleler, kırsal mahalle kabul edilir. Yanıt, A seçeneği

8. **C** Bir kamu hizmetinin karı zararı özel hukuk kişisine ait olmak üzere gördürülmesine imtiyaz usulü denir. Devlet adına imtiyaz verme yetkisi cumhurbaşkanı yetkilidir. Sözleşme imzalanmadan önce Danıştay'ın görüşünün alınması zorunludur. Ancak görüşün herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Yanıt, C seçeneği

MURAT YAYINLARI

6. **E** İl idare kurulu ile il müdürlükleri il genel idaresinin organları arasında yer almaktadır. Vali ise hem taşra hem de mahalli idare organıdır. Yanıt, E seçeneği

9. **D** Taraflar, idari dava açtıktan sonra bu davalara ilişkin delillerin tespitini ancak davaya bakan Danıştay, idare ve vergi mahkemelerinden isteyebilirler. Davaya bakan Danıştay, İdare ve Vergi Mahkemeleri istemi uygun gördüğü takdirde üyelerden birini bu işle görevlendirebileceği gibi, tespit mahalli idari veya adli yargı mercilerince yaptırılmasına da karar verebilir. Delillerin tespiti istemi, ivedilikle karara bağlanır. Delil tespitinin, istemin mahkemece uygun görülmesi halinde yapılacağına dikkat edilmelidir. Yanıt, D seçeneği

MURAT YAYINLARI

7. **B** Gerçek kişiler veya özel hukuk tüzelkişileri yararına; köy, belediye veya özel idarece verilen kararlar valinin onayı ile tamamlanır. Yanıt, B seçeneği

10. **A** İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 20/A maddesine göre temyiz dilekçeleri üç gün içinde incelenir ve tebliğe çıkarılır. Yanıt, A seçeneği

11. D Olayda A'nın B'ye yönelik fiili meşru savunma kapsamında değerlendirilmelidir. TCK'nın 25. maddesine göre; Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez. A, B'nin saldırısından korunmak amacıyla ateş etmiş, yapılan haksız saldırıya karşı orantılı bir şekilde saldırıyı defetmek için ateş etmiştir. Meşru müdafaa hukuka uygunluk sebebi olduğu için fiili suç olmaktan çıkarılır. Bu nedenle yargılama aşamasında mahkeme faile ceza verilmesine yer olmadığı değil beraat kararı verir. Olayda zorunluluk hali yoktur. Çünkü A kendisine saldırıda bulunan kişiye karşı ateş etmiş ancak sapma sonucunda olayla ilgisi olmayan güvenlik görevlisinin yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Hedefte sapma durumunda faile taksirli halin varlığı durumunda taksirle yaralamadan ceza verilir. Yanıt, D seçeneği

12. B Türk Ceza Kanunu'nun 6. Maddesine göre, kasıtlı bir suçun temel şekli ya da daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerini bir yıl içinde ve farklı zamanlarda ikiden fazla işleyen kişiye itiyadi suçlu denir. Yanıt, B seçeneği

13. B Ağır ceza mahkemesi iade sürecinin her aşamasında iadesi talep edilen kişi hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uyarınca koruma tedbirlerine karar verebilir. İade sürecinde kişinin tutuklanması durumunda teslimine kadar geçen süre içindeki tutukluluk durumu, ağır ceza mahkemesince en geç otuzar günlük sürelerle incelenir. Ağır ceza mahkemesinin iade talebinin kabulüne ilişkin kararının **kesinleşmesinden itibaren bir yıl içinde iade kararı verilmemesi hâlinde kişi hakkındaki koruma tedbirleri kaldırılır.** Toplam tutukluluk süresi, kişinin iade talebine konu suçtan dolayı alabileceği veya mahkûm olduğu cezanın infaz süresini geçemez. Yanıt, B seçeneği

14. D Şüpheli veya sanığın adli kontrol yükümlülüğünün devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda en geç dört aylık aralıklarla; soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi, kovuşturma evresinde ise resen mahkeme tarafından karar verilir. Yanıt, D seçeneği

15. C Duruşmada suçun hukuki niteliği değiştiği için asliye ceza mahkemesi dosyayı üst ağır ceza mahkemesine göndermek zorundadır. 289. maddeye göre mahkemelerin görev ve yetki dışında bir işe bakması kesin hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Görevsiz mahkemenin yaptığı işlemler yenilenmesi mümkün olmayan haller dışında hükümsüzdür. 226. maddeye göre suçun hukuki niteliğinde değişiklik meydana geldiğinde sanığa istemi halinde ek savunma için süre verilir. Yanıt, C seçeneği

16. A Sanık hakkında;

- Yüklenen suçla bağlantılı olarak yaş küçüklüğü, akıl hastalığı veya sağır ve dilsizlik hali ya da geçici nedenlerin bulunması,
- Yüklenen suçun hukuka aykırı fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi suretiyle veya zorunluluk hali ya da cebir veya tehdit etkisiyle işlenmesi,
- Meşru savunmada sınırın heyecan, korku ve telaş nedeniyle aşılması,
- Kusurluluğu ortadan kaldıran hataya düşülmesi,
- Hallerinde kusurunun bulunmaması dolayısıyla ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir. Yanıt, A seçeneği

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

17. E Tam ehliyetsizlerin hukuki işlem ehliyetleri yoktur, aynı zamanda hâksiz fiil ehliyetleri yoktur, dava ehliyetleri de yoktur. Bu sebeple yaptıkları işlemler başından beri geçersizdir ve geçerli olması da mümkün değildir. Kesin hükümsüzlük ile sakattır.

Fakat bu durum ile ilgili bazı istisnası durumları açıklamak gerekir. Bu durumları aşağıda sıralamak istersek;

- Tam ehliyetsizlere miras kalabilir fakat başış kabul edemezler
- Aslında hâksiz fiil ehliyetleri yoktur fakat hakkaniyet kuralı gereği verdikleri zarardan sorumlu tutulabilirler. (Zengin Tam ehliyetsizin, durumu kötü birine zarar vermesi gibi v.s.)
- Tam ehliyetsiz birine yapılmış bir fesih bildirimini geçerli kabul edilir.
- Tam ehliyetsiz biri bir malı işlemiş ve değer katmış ise o mal üzerindeki mülkiyet hakkını kazanır.
- Tam ehliyetsiz birinin yapmış olduğu evlilik mutlak butlan ile sakattır. Fakat o evlilik içinde doğan çocuklar evlilik birliği içinde doğmuş kabul edilir. Çocuklar ana ve babaya bağlı kalırlar.
- Tam ehliyetsiz birinin yaptığı vasiyetname iptale karar verilinceye kadar geçerli sayılır.
- Olayda bu hallerden biri bulunmadığı için cevap E şıkkıdır.

18. D Eşya hukukunda iyi niyetin korunduğu haller aşağıdaki gibidir;

TAŞINIR MALLAR da KORUNDUĞU DURUMLAR

Sahibinin elinden rızası ile çıkan mallarda malı alan üçüncü kişi iyi niyetli ise malı teslim aldığı anda mülkiyeti kazanır.

Sahibinin elinden rızası dışında çıkan mallarda malı alan üçüncü kişi iyiniyetli olsa bile teslim anında kazanamaz.

Fakat bu durumun 3 tane istisnası bulunmaktadır.

- 1- İyiniyetli kişi teslim anında kazanamaz fakat teslimin üzerinden aralıksız suretle 5 yıl zaman geçtikten sonra mülkiyet kazanılabilir
- 2- Bu durumun en önemli istisnası para ve hamiline yazılı çek ve senettir. Para ve hamiline yazılı çek ve senedi alan 3. kişi teslim aldığı anda mülkiyeti kazanır.
- 3- Sahibinin elinden rızası dışında çıkan malları alan 3. kişi bu malı Pazar, panayır, açık arttırma gibi halka açık bir yerden alır ise malı öderken ödediği bedel kendisine ödenmedikçe malı geri vermek zorunda değildir.

Bu olayda sahibinin elinden rıza dışı çıkmış olan para nedeniyle, Selim mülkiyet hakkını kazanabilecektir.

19. E Aksı ispat edilemeyen karine anlamına gelir. Hukuk sistemimiz bazı "Kanuni Karine"lerin aksinin ispat edilemeyeceğini kabul etmiştir.

- Tapu sicilindeki kayıtların herkesçe bilindiği dair karine
- Bir yerleşim yerinin değiştirilmesinin yenisinin edinilmesine bağlı olduğu karinesi (İkametgah Zorunluluğu İlkesi)
- "Çocuğu doğuran kadın annesidir." karinesi
- Hak düşürücü süre içinde dava açılmamasının durumun kabulü anlamına gelmesine dair karine "Kesin Karine" yani "Faraziye" kabul edilir.
- Gaiplik bir adi karinedir ve aksinin ispatı mümkündür.

20. C Saldırıya son (MEN) Durdurma Davası: Mevcut saldırı varken, bu saldırıyı def etmek için açılan davadır. Saldırı devam ediyorken açılır.

Önleme Davası: Henüz saldırı olmamış, fakat belirtileri varsa. Saldırıyı önlemek adına açılan davadır.

Tespit Davası: Saldırı olmuş ve bitmiş fakat etkileri devam ediyorsa açılan davadır. Etkilerini tespit etmek için.

Vekaletsiz iş görme davası: Kişinin izni olmasına rağmen kişilik hakları kullanılarak belli bir kazanç elde ediliyorsa açılan davadır.

Tazminat Davası: Kişilik hakları sonucu zarar doğmuş ise bu zarar için açılan davadır.

Fakat bazı durumlarda kişilik haklarına yapılan saldırı hukuka uygun sayılabilir.

Bu durumlar;

- ZARAR GÖRENİN RIZASI
- ÜSTÜN NİTELİKTE BİR ÖZEL MENFAATİN VARLIĞI
- ÜSTÜN NİTELİKTE BİR KAMU MENFAATİNİN VARLIĞI
- KANUNUN VERDİĞİ YETKİYE DAYANILMASI

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

21. E

ZAMANAŞIMI İLE MÜLKİYETİN KAZANILMASI	
Olağan Zamanaşımı ile Mülkiyetin Kazanılması	Olağanüstü Zamanaşımı ile Mülkiyetin Kazanılması
Taşınmaz mülkiyetin zamanaşımı ile kazanılabilmesi için o taşınmazın tapuya kayıtlı bir mal olması şarttır.	Olağanüstü zamanaşımıyla kazanmada taşınmazın tapuya kayıtlı olup olmaması herhangi bir önemi yoktur. (Ya kayıtlı olmayacak, ya da tapuya kayıtlı malik bulunmayacak)
Taşınmaz mülkiyetinin olağan zamanaşımı ile kazanılabilmesi için o taşınmaza malik sıfatı ile iyiniyet ile zilyet olmak gerekir.	Olağanüstü zamanaşımıyla kazanmada taşınmaza malik sıfatı ile zilyet olan kişinin iyi niyetli olup olmaması durumu bizi ilgilendirmiyor.
Taşınmaz mülkiyetinin olağan zamanaşımı ile kazanılabilmesi için o taşınmaza 10 yıl süre ile malik sıfatı ile zilyet olmak gerekir.	Olağanüstü zamanaşımıyla kazanmada taşınmaza malik sıfatı ile zilyet olan kişinin aralıksız suretle 20 yıl boyunca malik sıfatı ile zilyet olması gerekir.
Taşınmaz mülkiyetinin olağan zamanaşımı ile kazanılması aslen kazanma şeklidir. Kanunun aradığı şartlar gerçekleşince kendiliğinden gerçekleşir.	Hakkın kazanılabilmesi için ayrıca dava açılıp, mülkün zilyet sahibi üzerine geçirilmesi gerekir.

MURAT YAYINLARI

22. B **YOKLUK: Bebek hiç doğmamıştır.**

Var olan işlem hukuk âleminde hiç dünya ya gelmemesi demektir. Yapılan hukuki işlemin kurucu unsurlarında var olan eksiklik sebebi ile o işlem hiç var olmamıştır. En tipik örneğimiz resmi evlendirme memuru önünde kıyılmayan nikâh gibi.

KESİN HÜKÜMSÜZLÜK (Sakat) : Bebek Ölü doğmuştur.

Evet bir işlem yapılmış fakat bu işlem hukuk düzenine aykırı şekilde, emredici kurallara aykırı şekilde yapıldığı için işlem ölü doğmuştur. Bir sözleşmenin kurucu unsurları taşıyor olması o işlemin YOKLUK olduğunu ifade eder. Yokluk hukuki işlemin "kurucu" unsurlarında eksiklik olması halinde, Butlan ise "zorunlu" unsurların eksik olması halinde söz konusu olur.

23. E Edim, alacaklının ifasını talep yetkisine sahip olduğu, borçlunun da ifa yükümlülüğü altına girdiği borcun konusudur. Bu yükümlülük verme, yapma veya yapmama şeklinde olabilir. Verme borçlarında borçlu, alacaklıya bir şeyi devir ve temlik etmeyi üstlenmektedir. Yapma borçlarında borçlu, alacaklıya bir iş yapmayı borçlanmaktadır. Verme borçlarından farklı olarak yapma borçlarında genelde borçlunun kişisel yetenek ve becerisi önem taşımaktadır. Yapmama borçlarında ise borçlu ne bir verme ne de yapma yükümlülüğü altındadır. Bu tip edimlerde borçlu ya katlanma ya da kaçınma tarzında bir yapmama borcu üstlenmiştir.

MURAT YAYINLARI

24. C Öneri, sözleşmenin kurulması aşamasında, zaman bakımından önce yapılan irade açıklamasıdır. Tek taraflı hukuki işlem niteliğinde olan öneri, kurulması düşünülen sözleşmeye ilişkin tüm esaslı noktaları içeriyor olmalıdır. 6098 sayılı TBK göre, fiyatını göstererek mal sergilenmesi veya tarife, fiyat listesi ya da benzerlerinin gönderilmesi, aksi açıkça ve kolaylıkla anlaşılmadıkça öneri sayılır. Yeni TBK ile getirilen düzenlemeye göre; ismarlanmayan şeyin gönderilmesi halinde; bu öneri sayılmaz. Bu şeyi alan kişi, onu geri göndermek veya saklamakla yükümlü değildir.

25. C Bir edimi yerine getirmekle yükümlü olan borçlunun borcunu ifa etmemesi halinde borçtan sorumluluğu söz konusudur. Sorumluluk iki ayrı anlamda kullanılır. İlk anlamı, genel davranış kurallarına veya yüklendiği bir borca aykırı davranan kişinin, bu davranışı ile verdiği zararı tazmin etme yükümlülüğünü ifade eder. Sorumluluğun borçlar hukukunda taşıdığı anlamlardan diğeri ise, borçlunun malvarlığının borcunun teminatını teşkil etmesi ve borcunu ifa etmemesi halinde malvarlığına başvurularak alacağın cebri icra yolu ile yerine getirilmesi imkanıdır. Kural olarak borçlu haczedilebilen tüm malvarlığıyla sınırsız sorumludur. Bu halde, alacaklı, alacağın karşılanması oranında borçlunun tüm malvarlığının cebri icra yoluyla satılmasını sağlayabilir.

26. D Zihni kayıt, irade ile beyan arasında tek taraflı meydana getirilen bilinçli uyumsuzluk hallerindedir. Beyan sahibi, zihninde ' HAYIR ' dediği iradeyi muhatabına 'EVET' olarak açıklamaktadır. Bir diğer ifade ile beyan sahibinin şaka yapma kastı yoktur. TBK' da zihni kayıda ve zihni kayıt sebebiyle doğacak ihtilafların çözümüne ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Böyle bir durumda hakim, somut olayın özellikleri içinde muhatabın anlayışı çerçevesinde bir değerlendirme yapacaktır.

27. B Temsil, bir kimsenin başkasının adına ve hesabına hukuki işlemler yapabilme yetkisidir. Temsil yetkisinin her türlü hukuki işlemi yapma yetkisini kapsadığı durumlarda genel temsil yetkisi söz konusu olduğu halde, belirli bir hukuki işlemi yapmaya yönelik özel temsil yetkisi de verilebilir. Ancak genel temsil yetkisi verilmiş olmasına rağmen Kanun bazı hallerde o hukuki işlem bakımından özel yetkiyi aramıştır. Buna göre şu hallerde hukuki işlemler genel temsil yetkisiyle yapılamaz; Kanun bu konularda özel temsil yetkisi aramıştır;

- Dava açmak
- Sulh olmak
- Hakeme başvurmak
- İflas, iflasın ertelenmesi ve konkordato talep etmek
- Kambiyo taahhüdünde bulunmak
- Bağışlama yapmak
- Kefil olmak
- Taşınmazı devretmek ve bir hak ile sınırlamak.

28. B Hukuka aykırı fiil, hukuk düzeni tarafından hoş karşılanmayan, hukuk düzeninin izin vermediği fiillerdir. Fiil icrai veya ihmali bir hareket şeklinde olabilir. Kanunun verdiği yetkiye dayanan ve bu yetkinin sınırları içinde kalan bir fiil, zarara yol açsa bile, hukuka aykırı sayılmaz. Bu hallere "hukuka uygunluk halleri" denir.

Hukuka aykırılığı ortadan kaldıran bu haller;

- Kanunun verdiği yetkiye dayanan ve bu yetkinin sınırları içinde kalan fiiller
- Zarar görenin eylemden önceki rızası
- Daha üstün nitelikli özel yarar
- Kamu yararı
- Haklı savunma
- Zorunluluk hali
- Kendi hakkını savunma

TBK m. 63/ II Zarar görenin rızası varsa, fiil hukuka aykırı sayılmaz. Ancak, her ne kadar zarar görenin rızası hukuka aykırılığı ortadan kaldırıyor olsa da rızanın hukuka, ahlaka veya kişilik haklarına aykırılık taşıması halinde fiil yine hukuka aykırıdır.

29. D Şube, merkezin ticaret ünvanını şube olduğunu belirterek kullanır. Ancak şubenin ticaret unvanı kullanması bu unvanın merkezden ayrı, bağımsız olduğu anlamına gelmez.

30. E En geniş yetkili tacir yardımcısı olan ticari temsilci özel yetkisi olmadıkça şu işlemleri yapamaz.

- Ticari işletmeyi devir, rehin
- İşletmeye ortak alma veya bir ortağı ortaklıktan çıkarma
- Ticari temsilci atama
- İflas ve konkordato talebi
- Birleşme, bölünme, tür değiştirme ve fesih kararı
- İşletmenin faaliyet konusuna girmediği sürece, taşınmazları devretme veya bir aynı hakla sınırlama.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

31. B Adi şirket ortakları şirket borçlarından sınırsız sorumluluğu için iktisadi ve şahsi sermayeyi katılım payı olarak getirebilirler. Katılım paylarının ortaklarca şirketin kuruluşu sırasında fiilen getirilmesi şart değildir, taahhüt edilmesi yeterlidir. Sermaye taahhüdünün yapılması ortak sıfatının doğması için yeterlidir. Aksi sözleşme ile kararlaştırılmadıkça ortakların sermayeye katılım payları eşit olmak zorundadır.

34. C Poliçe ve bonoda geçerli 4 tür vade bulunmaktadır.

- Görüldüğünde vadeli
- Görüldüğünden belli süre sonra vadeli
- Keşideden belli süre sonra vadeli
- Belli günde vadeli

Bu vade türlerinden başka bir vade geçerli değildir. Ayrıca poliçe ve bonoda vade zorunlu değildir. Vadenin yazılmadığı poliçe ve bonolar görüldüğünde vadeli sayılır.

Çekte ise vade söz konusu değildir. Çek görüldüğünde ödenir.

MURAT YAYINLARI

32. D İşletme konusu kamu hizmeti olan anonim şirketlerde kamu tüzel kişilerine sözleşmede öngörülecek bir hükümlerle, pay sahibi olmasalar da yönetim kurullarında temsilci bulundurma hakkı verilebilir. Pay sahibi olan kamu tüzel kişilerinin yönetim kurullarındaki temsilcileri ancak bunlar tarafından görevden alınabilir.

35. E İhale feshi talebinin reddi hakkında vermiş olduğu kararlara karşı, yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulabilir. Hapisle tazyik ve disiplin dışında kalan diğer cezalarda, Ceza Muhakemesi Kanununa göre istinaf ve temyiz yoluna başvurulabilir. Hukuka ilişkin kararlarına karşı, kararın tefhim veya tebliğinden itibaren 10 gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Kural olarak kararlarına karşı, yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulamaz. Hapisle tazyik cezasına ilişkin kararlarına karşı, 7 gün içinde o yerde bulunan numara olarak kendisini izleyen diğer icra mahkemelerine şikâyet yoluyla değil itiraz yoluyla başvurulabilir.

MURAT YAYINLARI

33. A Emre yazılı ve hamiline yazılı senetler kamu güvenine (itimadına) sahip iken nama yazılı senetlerde kamu güvenliği yoktur. Çünkü bu senetler alacağın devriyle devredilir ve borçlu, lehtara karşı ileri sürebileceği bütün def'ileri devralanlara karşı da ileri sürebilir.

36. D Takip kesinleştikten sonra borçlu borcunu öderse veya alacak zamanaşımına uğrarsa borçlu icra mahkemesinden en geç takip bitinceye kadar icra takibinin iptalini ister. Borçlu takibin iptalini ancak imzası alacaklı tarafından ikrar edilmiş adi senet veya noter senedi ile isteyebilir.

37. B Bir mahkeme kararının icraya konulabilmesi için kural olarak hükmün kesinleşmiş olması gerekmez. İlamlı icraya başvurulabilmesi için alacaklının elinde ilam veya ilam niteliğinde belgelerden biri olması gerekir. İlamlı icra takibinin konusu para ve teminat alacakları ile bunlar dışındaki diğer alacaklardır. İlamlı icra takibi için Türkiye'nin her yerindeki icra daireleri yetkilidir. İlamlı icra takibinde borçluya ödeme emri değil icra emri gönderilir. İlamlı icra takibinde gönderilen icra emri ile borçlunun ilamda yazılı borcu 7 gün içinde ödemesi veya teslim etmesi, buna uymazsa ilamın icra müdürü tarafından zorla yerine getirileceği borçluya ihtar edilir.

MURAT YAYINLARI

38. A Adi iflas tasfiyesinin 6 aydan fazla sürmesi durumunda basit tasfiye usulünün uygulanmasına karar veren 2. Alacaklılar toplantısıdır.

MURAT YAYINLARI

39. D Sermaye şirketinin pasifinin aktifini geçmiş olması halinde, alacaklılar, borçlunun doğrudan iflasını isteyebileceği gibi borçluda zorunlu olarak kendi iflasını isteyebilir.

40. E İflasın kaldırılması iflas tasfiyesi devam ederken bazı sebeplerin ortaya çıkması halinde söz konusu olabilir.

İflasın kaldırılmasının sebepleri:

- Müflisin bütün borçlarını itfa etmesi
- Bütün alacaklıların taleplerinden vazgeçmesi
- İflas içi konkordatonun tasdik edilmesidir.

İflas tasfiyesine tabi hiçbir mal ve hak bulunmazsa, iflas dairesi tarafından iflas tasfiyesinin tatiline karar verilir. İflas tasfiyesinin tatiline karar verilmesiyle iflas kaldırılmaz.

İflas tasfiyesi sona erince iflasın kapanmasına karar verilir.

Birinci alacaklılar toplantısı yapılamazsa, iflas dairesi ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflas idaresinin bütün görevlerini yürütür. İflasın kaldırılması söz konusu olmaz.

• İKTİSAT ÇÖZÜMLER •

1. **B** Oskar Morgenstern (1902 – 1977, Avusturya)
- Morgenstern, John von Neuman ile birlikte 1944 yılında yayınladığı, “Oyun ve İktisadi Davranışlar Teorisi” adlı eseriyle tanınmaktadır.
 - Morgenstern ve Neuman Oyun Teorisinin kurucuları olarak kabul edilmektedir.

2. **C** Monetarizmin temel ilkeleri şunlardır:

- Modern Miktar Kuramı
- Sabit Oranlı Parasal Büyüme Kuralı
- Adaptif Beklentiler Hipotezi
- Sürekli Gelir Hipotezi
- Doğal İşsizlik Hipotezi
- Parasal Aktarım Süreci ve Para Politikasının Etkinliği Monetarizm, özü itibarıyla klasik politik iktisadın para teorisi alanındaki görüşlerinin yeniden yorumlanması olarak ifade edilebilir. Bu akımın öncüsü olan Milton Friedman, tümüyle laissez-faire düşüncesini savunmamakla birlikte, devlet faaliyetlerinin sınırlandırılması, ekonominin doğal işleyişine bırakılması, bireysel ve psikolojik beklentilerin ekonomik hayattaki büyük önemi üzerinde durmuştur.

Monetaristlere göre, ekonomideki istikrarsızlıkların birçoğu parasal kökenlidir. Bu nedenle para politikasının iktisadi sorunlara karşı, diğer iktisat politikası araçlarından daha etkili olduğunu düşünmektedirler. Bu nedenle Modern Miktar Teorisi olarak da adlandırılan Monetarizm’de enflasyonun temel nedeni para arzındaki artışlardır.

Monetarist Miktar Teorisinde paranın dolaşım hızının sabitliğinin teorik bir sonuç değil, ampirik bir bulgu olduğunu kabul edilmektedir. Monetaristler ekonomideki istikrarsızlığın nedenini para politikalarının yanlış uygulanması olarak görmüş ve 1929 ekonomik buhranının nedenini, para arzının yeterince ve zamanında artırılmaması olduğunu, 1973’deki stagflasyonun ise para arzının gereğinden fazla artırılması olduğunu savunmuşlardır.

Monetaristlere göre milli gelir, istihdam ve fiyatlardaki istikrarsızlık, para arzındaki istikrarsızlıktan kaynaklanmaktadır. Eğer para arzı büyüme hızında istikrar sağlanırsa, üretim, istihdam, fiyatlar ve gelirlerde de istikrar sağlanabilir. Monetarizm, paranın miktarındaki değişmelerin, iktisadi faaliyetler ve fiyatlar genel seviyesi üzerinde büyük etkisinin olduğunu ve fiyat istikrarının sağlanması için en uygun çözümün para arzındaki artış hızının önceden belirlenmesi (her yıl sabit oranda arttırılması) ile gerçekleştirilebileceğini savunmaktadır.

Monetaristlere göre ekonomide Rasyonel Beklentiler değil; Adaptif (Uyucu) Beklentiler geçerlidir. Adaptif beklentilere göre bireyler fiyat tahmininde bulunurken geçmiş yıl bilgilerini dikkate alırlar.

MURAT YAYINLARI

3. **A**

$$MU_X = \frac{\Delta U}{\Delta X} = y^2 + 1 \quad MU_X = y^2 + 1$$

$$MU_X = 5 \quad y = ? \quad 5 = y^2 + 1$$

$$4 = y^2 \quad y = 2$$

4. **A**

$$U = XY \quad M = 100$$

$$\frac{MU_X}{MU_Y} = \frac{P_X}{P_Y} \quad \text{tüketici dengesi}$$

$$\frac{Y}{X} = \frac{P_X}{P_Y} \quad P_X \cdot Y = P_Y \cdot X$$

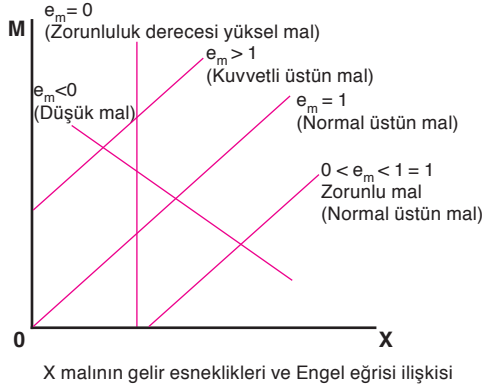
$$M = P_X \cdot X + P_Y \cdot Y \quad P_Y \cdot Y = P_X \cdot X \quad \text{yazarsak;}$$

$$100 = P_X \cdot X + P_X \cdot X$$

$$100 = 2P_X \cdot X \quad x = \frac{100}{2P_X} \quad x = \frac{50}{P_X}$$

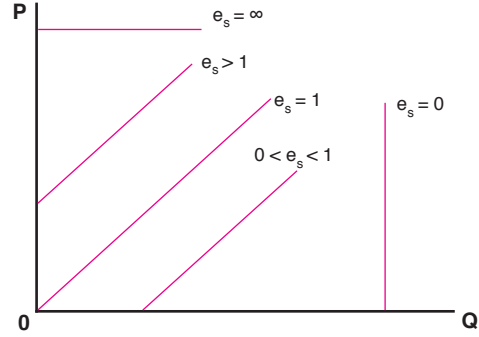
MURAT YAYINLARI

5. E Pozitif eğimli Engel eğrileri normal (üstün) malları gösterirken, negatif eğimli eğriler, düşük mallar için çizilir. Bunun yanında Engel eğrisinin başlangıç noktası, malın niteliği ve gelir esnekliği hakkında bilgi verir.

- Talebin gelir esnekliği "bir" ($e_m = 1$) ise Engel eğrisi orijinden başlar. (Normal üstün mal)
- Bunun yanında lüks mallar (kuvvetli üstün) için talebin gelir esnekliği birden ($e_m > 1$) büyük olacaktır ve Engel eğrisi gelir ekseninden başlayacaktır. Tüketici belli bir gelir seviyesine gelinceye kadar X malı tüketmemektedir. Böyle bir durum için X malı lüks bir maldır.
- Tüketicinin hayatını idame ettirebilmesi açısından zorunlu bir mal (zorunluluk derecesi az olan) için ise gelir esnekliği birden küçük ($0 < e_m < 1$) olup geliri olmasa dahi X malı tüketmektedir. Bu tüketimi de borçlanma ile finanse etmektedir. Bu durumda Engel eğrisi miktar ekseninden başlar.
- Negatif eğimli Engel eğrisine (düşük mal) ait gelir esnekliği negatif değerler alır. Şayet Engel eğrisi miktar eksenine dik bir doğru ise tüketicinin gelir değişimleri karşısında X malı talebine karşı duyarsız olduğu söylenir ve esnekliği değeri sıfırdır ($e_m = 0$). Hayati önem taşıyan zorunlu mallar için (insülin, kemoterapi ilaçları vb.) söz konusudur.

6. E $Q_s = a + bP$ şeklinde olan bir arz eğrisinde $a > 0$, $b > 0$ ise arz esnekliği 1 den küçük ve arz eğrisi miktar ekseninden çıkan pozitif eğimlidir. $a > 0$ ve $b > 0$ ise $Q_s = a + bP$ fonksiyonunda $P = 0$ verirse $Q = a$ yani pozitif çıkar. Arz eğrisi miktar ekseninden çıkan pozitif eğimli ise esnekliği birden küçük ve piyasa kısa dönemdedir.

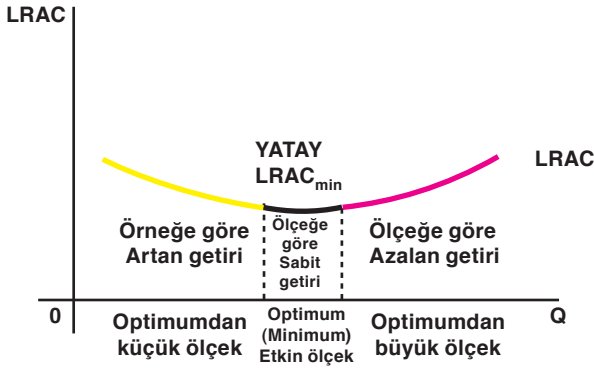

7. C $ed = -3$ $\Delta P = 10$
- $$ed = \frac{\% \Delta Qd}{\% \Delta P}$$
- $$-3 = \frac{\Delta Qd}{0,10} \quad \Delta Qd = -0,30$$
- $$\% \Delta C = \% \Delta P + \% \Delta Qd$$
- $$\Delta C = 0,10 + (-0,30) = -0,20$$

8. A Sırt çizgileri; emeğin ve sermayenin marjinal verimlerinin sıfır olduğu noktalarda keser. O noktalardan sonra eş ürün eğrileri pozitif eğimli olur. Yani emek ve sermaye arasında ikame ilişkisi bitmiş tamamlayıcılık ilişkisi başlamıştır. İkame sınırını ifade etmektedir.

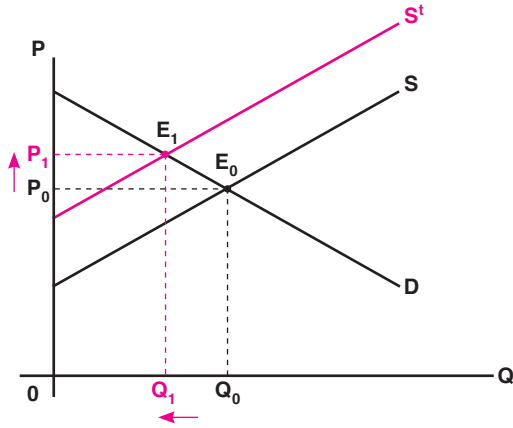
Bu sırt çizgileri arasında kalan alan üretimin iktisadi bölgesi ya da etkin üretim bölgesi olarak adlandırılır.

9. B

Minimum etkin ölçek uzun dönem ortalama maliyet eğrisinin minimum noktasındadır ve ölçeğe göre sabit getiri söz konusudur.

10. C

Birim başına salınan vergileri spesifik vergilerdir. Bu vergi uygulaması sonucunda arz eğrisi paralel sola kayar.

Vergi sonrası fiyat değişimi aynı zamanda tüketiciye yansıyan kısımıdır.

$$\text{Tüketiciye yansıyan kısım} = \frac{|\text{eğim}_D|}{|\text{eğim}_D| + \text{eğim}_S} \cdot T$$

$$(\Delta P = P_1 - P_0)$$

$$P = 90 - 3q \rightarrow |\text{eğim}_D| = \frac{\Delta P}{\Delta q} = -3$$

$$P = 60 + 6q \rightarrow |\text{eğim}_S| = \frac{\Delta P}{\Delta q} = +6$$

$$\Delta P = \frac{|-3|}{|-3| + 6} \cdot 12 = \frac{3}{9} \cdot 12 = 4$$

11. C Monopol piyasasında piyasaya giriş çıkış engelli olduğunda firma sayısında bir değişim olmaz. Kısa dönemde elde edilen aşırı kâr uzun dönemde devam eder.

Monopol piyasasında kâr maksimizasyonu $MR = LRMC$ olduğunda sağlanır. Bu noktada uzun dönemde aşırı kâr söz konusudur.

12. D Monopolcü rekabet piyasası, Edward Hasting Chamberlin ve Joan Robinson tarafından gerçek yaşamın işleyişini daha iyi ifade edebilmek için 1933 yılında geliştirilmiştir. Bu modelin özelliklerini aşağıdaki gibi ifade etmek mümkündür. Özellikleri:

- Piyasada çok sayıda alıcı ve satıcı vardır.
- Firmalarca üretilen mallar birbirinin yakın ikamesi olup heterojendir. Mal (ürün) farklılaştırması yapılır.
- Piyasaya giriş ve çıkışlar serbesttir. (Giriş maliyetsiz değildir.) Kısa dönemde aşırı kârlar görülebilir ancak iktisadi kârın görülmesi diğer firma girişlerini teşvik eder ve uzun dönemde firmalar normal kârla faaliyet gösterirler.
- Tekelci rekabet piyasasında faaliyet gösteren temsili bir firmanın karşı karşıya kaldığı talep eğrisi tam rekabetçi bir firmanınkinden göre belirli ölçüde fiyat belirleme gücü olduğu için daha dik, tekelci bir firmanın talep eğrisine göre ise daha yatık yani daha esnektir.
- Reklam harcamaları mevcuttur. (Reklam firmanın talep eğrisini sağa kaydırır.)
- Firmalar kendilerine ait talep fonksiyonunu tam olarak bilmektedir. (Tüketici tarafından eksik bilgi söz konusudur.) Monopolcü rekabet modelinin özellikleri, tam rekabet ile benzer özellikler taşımaktadır.

Ancak malların heterojen olması monopolcü rekabet piyasasını tam rekabettten ayıran önemli bir özelliktir.

13. D Oligopol piyasasında firma sayısının sınırlı olması piyasaya girişin serbest olmamasının sonucudur. Oligopol piyasalarında pazara giriş engellerinin en önemlileri teknoloji ve üretim maliyetleridir.

Oligopol piyasasında firmalar arası karşılıklı bağımlılığın olması bu piyasaya diğer piyasalardan ayıran temel özelliktir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

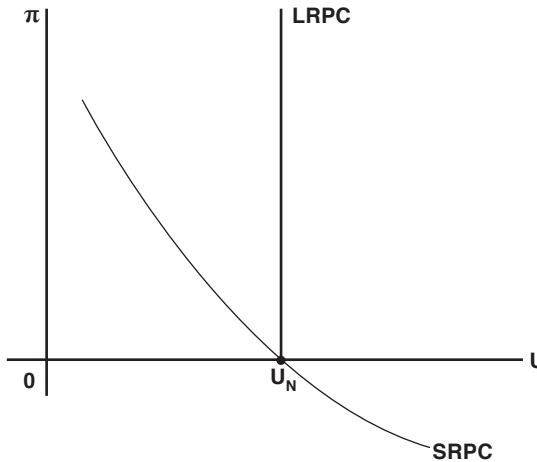
14. D **Dışsallık**, bir ekonomik karar biriminin bir başka ekonomik karar birimine doğrudan sağladığı (yüklediği) fiyatlandırılmayan yarar (zarar) olarak tanımlanabilir. İlk kez Arthur Cecil Pigou tarafından analiz edilen dışsallıklar, tüketimde olabileceği gibi üretimde de olabilir.

15. E Stokları beklemediği biçimde artan bir firmanın bulunduğu ekonomide, milli gelir düzeyi denge milli gelirinin üstündedir ve stok artışı söz konusudur. Bu durum aynı zamanda söz konusu ekonomide yer alan firmaların gerçekleşen yatırımlarının planlanan yatırımlarından büyük olduğunu göstermektedir

$$\frac{\text{Gerçekleşen Yatırım}}{I} = \frac{\text{Planlanan Yatırım}}{I_{\text{SABİT}}} + \frac{\text{Planlanmamış Yatırım}}{I_{\text{STOK}}}$$

$$I = I_{\text{SABİT}} + I_{\text{STOK}} \quad I_{\text{STOK}} > 0 \rightarrow I_{\text{SABİT}} < I$$

16. E Doğal işsizlik; ekonomideki iş gücü ve mal piyasalarındaki dengeyle uyumlu olan işsizlik türüdür. İktisat politikaları ile yok edilmez. Monetaristlerden Milton Friedman tarafından ortaya atılmıştır. Doğal işsizlik = Friksiyonel işsizlik + Yapısal işsizlik

Ekonomi doğal işsizlik oranında dengedeysen enflasyonun değişmeme eğilimi grafikte görülmektedir. Monetarist ekonominin uzun dönemde dengeye geldiği doğal işsizliğin aynı zamanda doğal hasılaya (Y_N) denk geldiğini savunur.

17. E Tüketici fiyatlarıyla enflasyon, çalışanların ve emeklilerin yani tüketicilerin bugünkü ve ilerideki tüketimlerini belirleyen en önemli enflasyon bütüklüğüdür.

Fakat enflasyon, tüketicilerin refah düzeyinde meydana gelen olumsuz etkilerini doğru bir biçimde ölçemez.

Bu doğru ölçememenin altında üç neden yatmaktadır.

Malların kalitelerinde zaman içinde gerçekleşen iyileşmeler hesaba katılmayabilir. Bu olaya **nitelik sapması** da denilmektedir.

Tüketiciler, malların fiyatlarındaki değişmelere tepkilerini ikame mallar vasıtasıyla verirler. Bu olay **ikame sapması** olarak adlandırılır.

Enflasyonun, tüketicilerin refah düzeylerindeki bozulmaları doğru biçimde ölçememesinin son nedeni olarak hesaplanan sepette yeni tüketim mallarına yer verilmemesini ve sonrasında zaman içinde diğer mallarda meydana gelecek değişimleri hesaba katmamasını gösterebiliriz. Bu olaya da **yeni ürün sapması** denilmektedir.

18. A

$$Y = C + I + G + X + M$$

$$Y_d = Y - T + TR = Y - 80 + 30 = Y - 50$$

$$Y = 20 + 0,8 \cdot (Y_d) + 100 + 100 + 40 - (20 + 0,3Y)$$

$$Y = 260 + 0,8 \cdot (Y - 50) - 20 - 0,3Y$$

$$Y = 240 + 0,8Y - 40 - 0,3Y$$

$$Y = 200 + 0,5Y$$

$$Y - 0,5Y = 200 \quad Y = 400$$

$$NX = X - M = 40 - (20 + 0,3 \cdot 400)$$

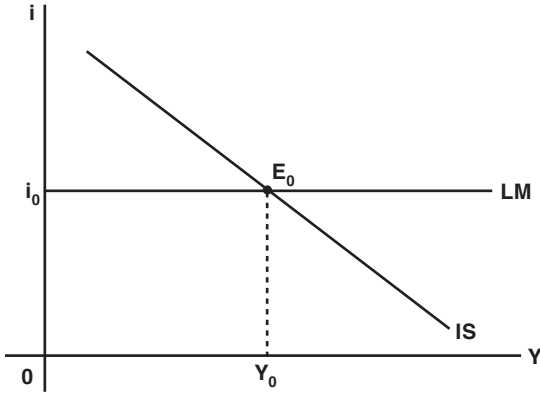
$$NX = 40 - 20 - 120$$

$$NX = -100$$

100 birim dış ticaret açığı vardır.

19. C Keynes'in para piyasasına ilişkin görüşlerini açıkladığı teoriye Likidite Tercihi Teorisi adı verilir. Keynes para talebi yerine, likidite tercihi kavramını kullanmayı tercih etmiştir. Bu bakımdan likidite tercihi ve para talebi (Md) kavramları, eş anlamlıdır.
- Keynes'e göre servet ya para ya da tahvil olarak tutulur.
 - Keynes'e göre iktisadi birimler üç güdü ile para talep ederler.
- **İşlem Güdüsü ile Para Talebi:** Gelirin elde edilmesi ile harcanması arasındaki süre boyunca paranın satınalma gücünü elde tutmasından kaynaklanan para talebidir ve gelirin artan bir fonksiyonudur.
- **İhtiyat Güdüsü ile Para Talebi:** Beklenmedik durumlar ve harcamalar için yapılan para talebidir ve gelirin artan bir fonksiyonudur.
- **Spekülasyon Güdüsü ile Para Talebi:** Faiz oranlarına göre parasal bir getiri elde etmek için yapılan para talebidir ve faizin azalan bir fonksiyonudur.
- Faiz oranı yüksekken tahvil, düşükken para talep edilir.
 - Reel para talebi faizin ve gelirin bir fonksiyonudur.

20. D Para talebinin faize duyarlılığının (h) sonsuz olması ($h = \infty$) likidite tuzağını ifade eder. Bu durumda LM eğrisinin eğimi ($k/h = k/\infty$) 0 olur, dolayısıyla LM eğrisi faiz oranının minimum seviyesini gösterecek şekilde yatay eksene paralel çizilir.

Likidite tuzağında uygulanan genişletici bir para politikası ile para arzı arttırılırsa LM eğrisinin konumu değişmez. Böylece faiz oranı ve gelir düzeyi değişmez. Dolayısıyla ekonomi likidite tuzağındaiken para politikası çıktı düzeyini değiştirmede için etkin değildir. Ekonomi likidite tuzağındaiken faiz oranı minimum ve tahvilin fiyatı maksimum olduğundan para arzının artışı ile bollaşan paranın tamamı spekülasyon amaçlı talep edilir. Bu nedenle tahvilin talebi, fiyatı ve faiz oranı (i), yatırımlar (I) ve gelir düzeyi (Y) değişmez.

21. C Basit harcama çarpanı $= \frac{1}{1-c} = 2$
- $$(1-c) \cdot 2 = 1$$
- $$2 - 2c = 1$$
- $$2 - 1 = 2c \quad c = \frac{1}{2} = 0,50$$

22. C Kapalı bir ekonomide milli gelir, otonom kamu harcamaları ve götürü vergilerde gerçekleşen aynı miktardaki artıştan denge bütçe çarpanının oluşmasına neden olur.

Kapalı ekonomide denk bütçe çarpanı 1'e eşittir.

$$\Delta Y = \frac{1-c}{1-c} \cdot \Delta G_0$$

$$\Delta Y = \Delta G_0$$

23. E **Likidite etkisi;** Merkez Bankası nominal para arzını azalttığıında tahvil talebi azalır, tahvil fiyatı azalır, faiz oranları artar.

Hasıla etkisi: Para arzının azalması sonucunda faiz oranlarındaki artış yatırım harcamalarının azalmasına. Toplam harcamaları azalmasına ve milli gelir düzeyinin azalmasına neden olur. Faiz oranı azalır.

24. B Monetarist Toplam Arz Eğrisi (İşçi Yanılma Modeli, Friedman) Modele göre firmalar mal fiyatlarında tam bilgili, işçiler eksik bilgilidirler ve işçiler emek arz ederken fiyat düzeyi tahmininde bulunurlar. Bu nedenle:

- Emek talebi (L_d) gerçekleşen reel ücretin (w/P), ($L_d = f(w/P)$),
- Emek arzı (L_s) beklenen reel ücretin (w/P_e), ($L_s = f(w/P_e)$) bir fonksiyonudur.

Emek arzı fiyat beklentileri de içerdiğinden gerçekleşen reel ücret (w/P) ve işçilerin yanılığ payları (P/P_e) çarpımı şeklinde ifade edilebilir:

$L_s = w/P \cdot P/P_e$, P_e veri iken P artışları durumda reel ücretlerin azalmasına rağmen eksik bilgili işçiler, firmanın nominal ücretleri artırmalarını reel ücret artışı şeklinde yorumlarlar ve emek arzlarını artırır. Emek arzı artışı ile istihdam artar. İstihdam artışıyla da hasıla artar.

Dolayısıyla fiyat düzeyindeki artış ile hasıla düzeyindeki artış arasındaki aynı yönlü ilişkiyi göstermek üzere Monetarist toplam arz eğrisi kısa dönemde pozitif eğimli çizilir.

25. E Sabit sermaye kazancı = 25.000 TL
Sabit sermaye değer kaybı = 50.000 – 40.000 = 10.000
Net kazanç = 25.000 – 10.000 = 15.000
Net kazanç oranı = 15.000 / 50.000 = %30
Faiz oranı %28 < Net sermaye kazanç oranı %30
Firma sermaye başına %2 kâr elde eder.

26. E

Toplam Rezervler = Serbest (atıl) rezervler + Zorunlu rezervler

$$\text{Zorunlu rezerv oranı}(r_{DD}) = \frac{\text{Zorunlu rezerv}}{\text{Vadesiz mevduat}}$$

$$0,10 = \frac{\text{Zorunlu rezerv}}{7.500}$$

$$\text{Zorunlu rezerv} = 750$$

$$\text{Toplam Rezervler} = 750 + 500 = 1250$$

27. C Para politikasının amacı, para arzını değiştirilerek, toplam talebi, fiyatlar genel düzeyini, milli geliri ve dolayısıyla istihdam düzeyini etkilemektir.

Para politikası dolaylı araçları; Zorunlu karşılık oranı, Açık piyasa işlemleri ve reeskont oranıdır. Selektif kredi politikası ise, para politikasının temel (dolaylı) aracı değil doğrudan araçları arasında yer alır.

28. B 1930 yılında kurulan Merkez Bankasının temel amacı, ekonomik kalkınmayı desteklemektir. Bu amaçla Merkez Bankası Türk parasının değerini korumak amacıyla hükümetle ortak faaliyette bulunmak, reeskont oranını belirlemek, hazine işlemlerini yerine getirmek, paranın dolaşım hızını ve para piyasasının düzenlenmesi faaliyetlerinde bulunmaktadır. Fiyat istikrarının sağlanması Merkez Bankasının 2001 yılı itibarıyla temel amacıdır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

29. D Stolper-Samuelson Gelir Dağılımı Teoremi: Dış ticaret başladıktan sonra faktör fiyatlarının göreceli bol faktör açısından yükselmesi, kıt faktör yönünden düşmesi, bol faktör sahiplerinin reel gelirlerinin artmasına, kıt faktör sahiplerinin reel gelirlerinin ise azalmasına yol açar. Yani teoriye göre dış ticaret yurt içi gelir dağılımını göreceli bol faktörün lehine, kıt faktörün aleyhine değiştirir.

30. E Gümrük tarifesi ithal malını tarife koyan ülkenin iç piyasasında ve tüm dünyada eskisinden daha ucuz bir duruma getirirse buna literatürde **Metzler Paradoksu** adı verilir. Bu durum daha çok az gelişmiş ülkelerde yaşanır.

31. C Dünya Bankası ve IMF gibi uluslararası finans kuruluşlarının ülkeye açtıkları krediler veya diğer devletlerden alınan ya da onlara sağlanan krediler, hükümet kuruluşlarının uluslararası sermaye piyasalarında tahvil satarak sağladıkları fonlar ödemeler bilançosunda sermaye hesabının uzun vadeli sermaye hesabı şeklindeki alt kaleminde yer alır.

32. D Döviz arbitrajı, bir yabancı paranın başka bir para karşısındaki kurunun çeşitli piyasalarda aynı anda ortaya çıkan farklılıklardan kaynaklanır. Farklı iki piyasa olması nedeniyle yer veya iki uçlu arbitraj adı verilir.

33. B Rostow'un Gelişme Aşamaları Kuramı'na göre olgunluk aşamasında sınai kesim ekonomide birinci derecede önem kazanır. Sanayi kesimi içinde de özellikle yapım sanayinin öncü ya da sürükleyici kimi alt dalların sayıca artması yani modern teknoloji kullanımının ve kütleli üretim artışının yaygınlaşması önemlidir. Bu yapıdaki bir ekonomi yapım sanayi kapsamındaki tüketim, ara malı ve yatırım mallarını kolayca üretebileceği gibi teknoloji de yarabilecek bir güce erişmiştir.

34. A Nurkse'de dengeli kalkınma, özellikle iç piyasanın büyümesine olumlu etkisi bakımından önemlidir. Birkaç alanda birden yapılacak yatırımlar üretim artışına yol açacak, bu da giderek iç piyasanın darlığıyla ilgili olumsuzlukların azalması sonucunu yaratacaktır. Dengeli kalkınmanın sağlayacağı önemli bir katkı da verimlilik artışıdır. Birkaç üretim alanında birden, birbirini tamamlayan yatırımların yapılması, ekonomide daha fazla verimlilik artışı sağlayacaktır.

35. A Harrod'a göre bir ülkedeki tüm üretim faktörlerinin kapasitesi ekonominin arz olanaklarını yaratır. Bütün olanakların kullanılmasıyla gerçekleştirilebilecek büyüme oranına **doğal büyüme oranı** adı verilir. Doğal büyüme oranı, varılacak en yüksek büyüme oranıdır. Bir büyüme tavanı oluşturan bu oranın yükselmesi, nüfus artışına ve teknolojik gelişmeye bağlıdır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

36. C Teknolojik gelişmenin hem piyasa teşvikleri hem ekonominin kaynak stokuna bağlı olduğu, ancak dikey ürün geliştirme yoluyla ekonomik büyümenin içselleştirildiği modeli Grossman ve Helpman (1989) ortaya koymuştur.

37. B 1930-1939 dönemi:

- 1933 yılında Sümerbank kuruldu. 1938 yılında iktisadi devlet teşekkülü statüsü kazanmıştır.
- 1934 yılında Isparta Keçiborlu'da kükürt fabrikası kurulmuştur.
- 1934 yılında Bodrum'da sünger işleme tesisi işletmeye açılmıştır.
- 1935 yılında Zonguldak'ta semikok fabrikası kurulmuştur.
- 1935 yılında şişe-cam fabrikası faaliyete geçmiştir.
- 1935 yılında Etibank, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü kuruldu.
- 1935 yılında Isparta'da gül yağı fabrikası açılmıştır.
- 1936 yılında İzmit'te kağıt fabrikası faaliyete geçmiştir.
- 1938 yılında Bursa'da yünlü kumaş fabrikası kurulmuştur.
- 1938 yılında Karabük'te demir-çelik fabrikası açılmıştır.
- 1939 yılında Ergani'de bakır izole fabrikası hizmete girmiştir.

38. D 5 Nisan tarihli alınan kararları şu şekilde iki başlık altında incelemek mümkündür: Konjonktürel kararlar ve yapısal düzenlemeler.

1- Konjonktürel kararlar;

- Kamu maliyesini disipline etmeye yönelik,
- Harcamaları azaltıcı, gelirleri arttırıcı önlemler,
- Yeni ücret ve fiyat politikaları,
- TL değerinin önemli ölçüde düşürülmesi gibi para ve döviz kuru politikaları,
- Yasal düzenlemelerle Merkez Bankası'nın özerkliğini arttırma yönlü çalışmalar,
- Sermaye piyasası ve bankacılık sektörü ile ilgili önlemlerden oluşmaktadır.

2- Yapısal düzenlemeler;

- İhracatı arttırmaya yönelik önlemler,
- Daha rasyonel bir biçim alacak şekilde tarım destekleme politikaları,
- Özelleştirmeye hız verilmesi,
- Sosyal güvenlik reformu ve
- KİT'lere yönelik düzenlemelerden oluşmaktadır.

39. B Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977 tarihleri arasında uygulanmıştır. III. Plan dönemi için yüzde 7,4 olarak öngörülen büyüme oranı yüzde 6,5 olarak gerçekleşmiştir.

40. E 2001 Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı'ndaki Gelir Arttırıcı Düzenlemeler:

(i) Vergi gelirlerinin arttırılmasına yönelik olarak 2000 yılı sonunda alınan tedbirlerin titizlikle uygulanmasına devam edilecektir.

(ii) Akaryakıttaki otomatik fiyatlandırma mekanizmasına devam edilecek ve Akaryakıt Tüketim Vergisi (ATV) en az hedeflenen enflasyon ölçüsünde ayarlanacak ve ATV tahsilatının GSMH içindeki payı yüzde 2,8 olacaktır.

(iii) Başta enerji ve petrol sektörü olmak üzere itihale dayalı ürünlerin fiyatları kurdaki değişiklikleri, artan maliyetleri ve ekonomik gerçekleri yansıtmak şeklinde geciktirilmeden uygulanacaktır.

(iv) Vergi tabanının yaygınlaştırılması amacıyla vergi kimlik numaralarının kullanımı genişletilecektir.

(v) Vergi kayıp ve kaçığının en aza indirilmesi amacıyla vergi denetimleri arttırılacaktır.

(vi) Vergi tahsilatının arttırılması için vergi gecikme faiz ve cezaları enflasyonla uyumlu bir biçimde arttırılmıştır.

(vii) Bireysel yatırımcıların kamu kağıtlarından elde ettikleri gelirlerin beyanname dışı tutulması suretiyle kamu kağıtlarına olan bireysel talep arttırılacaktır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

• MALİYE ÇÖZÜMLER •

1. **C Ters seçiş**, riskin oluşma olasılıkları farklı olan sigortalı bireylerin var olması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bu sigortalı bireylerin bazıları yüksek riskli, bazıları düşük riskli olabilmektedir (Örneğin; kasko sigortasında, sürücülerden birinin diğerine göre daha dikkatli araç kullanıp kullanmadığının bilinmemesi durumu). **Ahlaki tehlike** ise sigortacı tarafından kontrol edilemeyen, sigortalının zararın ortaya çıkma olasılığını ve zararın büyüklüğünü etkileyebildiği durumları ifade eder (Örneğin; sigortalı bireyin, kazayı önleyici önlemleri almakta özensiz davranması, sağlık riski taşıyan bireylerin, sağlık sigortası yaptırmaması gibi).

2. **E** Piyasa karar alma mekanizması ile siyasal karar alma mekanizması arasındaki en belirgin fark; piyasa karar alma mekanizmasında satın alma birimi para olmasına rağmen, siyasal karar alma mekanizmasında satın alma biriminin kişilerin oyu olmasıdır. Piyasa ve toplumsal karar alma mekanizmaları arasındaki başlıca farkları; kesinlik derecesi, kararlara katılma, alternatif tercihlerin seçimi, sorumluluk derecesi ve zorlama unsuru olarak sıralayabiliriz.

Kesinlik Derecesi: Piyasa karar alma mekanizmasında kişi kararının sonucunu kesin olarak tahmin edebilmektedir. Yani piyasa karar alma mekanizmasının işleyişinde kesinlik söz konusu olup seçim öncesi ve seçim sonrası kişinin davranışı tam olarak birbirine uymaktadır. Hâlbuki siyasal karar alma sırasında kişi tercihlerine uygun bir biçimde davranırsa bile, sonuçta alternatif tercihlerden hangisinin seçileceği kesin olarak belli olmamaktadır.

Kararlara Katılma: Piyasada alıcı ve satıcılar kendi kararlarının piyasa fiyatı üzerinde hiçbir etkisi olmadığı kanısındadır. Bu nedenle tüketiciler piyasa karar alma mekanizmasının işleyişinde rollerinin olmadığını düşünürler. Toplumsal karar alma mekanizmasında ise seçmen oyunun alınacak kararı etkileyeceğini düşünmektedir.

Alternatif Tercihlerin Seçimi: İhtiyaçların giderilmesinde alternatif tercihler arasında bir seçim yapmak gerekmektedir. Ortaya konulan bu alternatifler birbirlerinden farklıdır ve birbirleri ile çatışmaktadır. Eğer bütün bireyler belirli mal ve hizmetin daha fazla üretilmesini isterlerse, bu durum diğer alternatifler için daha az kaynak aktarılacak anlamına gelir. Toplumsal karar almada gerçekleşen oylamada ise durum bundan farklıdır. Siyasi süreçte birinin seçilmesi, diğerinin seçilmemesi anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle birinin seçilmesi diğer alternatifin engellenmesi demektir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

Sorumluluk Derecesi: Piyasada kişinin karar alması maddi fayda ve maliyetleri gerektirdiği halde siyasal karar almada seçmenin oyunu kullanmasıyla hemen elde edilecek bir fayda ya da maliyet söz konusu değildir. Piyasa karar alma mekanizmasının bu özelliği nedeniyle, birey davranışının alternatif maliyetini hesaba katmak konusunda sorumluluk hissederken, siyasal karar alma sırasında kişi kesin olarak bilmediği sonuçlar konusunda değer yargılarından hareket ederek oyunu kullanmaktadır.

Zorlama Unsuru: Siyasal karar sürecinin piyasa karar mekanizmasına göre zorlayıcı olduğu çok açıktır. Zorlama durumu kişinin oy verdiği siyasal partinin kazanamaması durumunda açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Böyle bir durumda seçmen başkalarının tercihlerine bağlı kalmaktadır.

3. **D** Gordon Tullock, siyasal karar alma sürecinin önemli bir parçası olan bürokratların, üç farklı güdüyle hareket ettiklerini ifade etmektedir. Bunlar; fazla çalışmama güdüsü, kendi bürolarını genişletme güdüsü (etki alanlarını artırma, lüks tüketim) ve buldukları konumun kendilerine sağladığı kazançları artırma güdüsü olarak belirtilebilir. Bürokrasinin genişlemesini de bürokratların belirtilen güdülerle hareket etmelerine bağlamaktadır. Tullock'a göre bürokratlar siyasal otorite tarafından kendilerine verilen gücün ve bu kapsamda mali olanakların artırılmasına odaklanmışlardır ve bu doğrultuda davranış sergilemektedirler. Bu da kamu harcamalarının artışına neden olmaktadır.

4. **A Marjinal Olmayan (İnframarjinal) Dışsallıklar:** Bir üretim veya tüketim faaliyetindeki ilave değişiklikten dolayı ekonomik birimlerin fayda ve maliyet fonksiyonlarında herhangi bir etkinin meydana gelmemesi veya etkinin ihmal edilebilir boyutlarda olmasıdır.

Bir göl kimyevi madde atıklarının yoğunlaşması sonucunda yüzmeye elverişsiz hale gelebilir. Bu göl üzerinde aynı zamanda ulaşım faaliyetinin yapıldığını varsayarsak göl üzerinde ulaşımı engelleyecek noktaya gelinceye kadar kirlenmenin devam etmesi mümkündür. Bu ek atıklar **inframarjinal dışsallıklardır**. Çünkü atılan atıkların tutarı konusunda belirli bir düzeyin üzerinde yapılacak marjinal ayarlamalar zararın derecesini değiştirmeyecektir.

5. **C** Cari harcamalar, ilgili dönemde gayri safi milli hasılaya katkıda bulunan ve aynı dönemde tüketilen harcamalardır. Bu harcamalar, üretim kapasitesini kullanmak için gerekli mal ve hizmetlerin satın alınmasına yönelik yapılır. Cari harcamaları şu şekilde maddeleyebiliriz: Personel giderleri, Memur maaşları, Yolluklar, Sosyal güvenlik primleri, Mal bedelleri, Aydınlatma ve su giderleri, Kırtasiye giderleri, Kira giderleri, Tedavi giderleri, Bakım ve küçük onarım giderleri, Isınma giderleri.
6. **E Verimli – Verimsiz Transfer Harcamaları:** Ekonominin üretim kapasitesini arttıran veya kamu gelirlerinde artış sağlayan giderler verimli, diğerleri ise; verimsiz harcama olarak kabul edilmektedir.
7. **B Siyasi Nedenler:** Demokrasinin gelişmesine bağlı olarak, toplumun artan ihtiyaçlarıyla daha yakından ilgilenilmiş, devletin sosyo-ekonomik durumuna göre de devlet kamu harcamalarını yükseltmiştir. Siyasi yapı kamu harcamaları üzerinde etkili olmaktadır. Toplum, bireylerinin oy vermesi ile seçtikleri kişiler ve partiler üzerinde etkili olabilmektedir. Seçmenlerin isteklerini yerine getirebilmek ve partilerin sözlerini yerine getirme çabası devletin bazı görevler üstlenmesine neden olur. Bunun sonucunda da bütçe gider rakamları artmaktadır.
8. **A** Richard A. Musgrave, 1890-1948 yılları arasında Amerika Birleşik Devletinin kamu harcamalarının artışını incelemeleri sonucunda kamu harcamalarının artışında bir süreklilik gözlemlemediğini belirtmiştir. Savaş gibi durumların kamu harcamalarına neden olduğuna ve toplam harcamalar içerisinde savaş ile ilgili harcamalar dışlandığında kamu harcamalarında çok önemli bir artışın gerçekleşmediğini ileri sürmüştür. Musgrave'e göre, kalkınmanın farklı aşamalarında farklı türde kamu harcamaları ön plana çıkar. Musgrave, ülke ekonomisinin gelişmesi ile kamu harcamaları kalemlerinden olan eğitim, sağlık ve diğer sosyal harcamaların artmasına paralel olarak kamu harcamalarının artacağını düşünmüştür.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

9. B Kamu Harcamalarının Ekonomi Üzerine Etkileri

Kamu harcamaları arasında ekonomik büyümeye en faydalı etkisi olan ve uzun vadede ekonominin üretim kapasitesini arttıran harcama, yatırım harcamalarıdır. Cari harcamalar, ekonominin üretim kapasitesine işlerlik kazandırılmasını sağlayan harcamalardır. Cari harcamaların, toplam talebin doğrudan artmasını sağlayarak ekonomik büyüme üzerine doğrudan etkisi bulunmaktadır. Transfer harcamalarının, toplam talebi artırarak ekonomik büyüme üzerinde dolaylı olarak etkisi bulunmaktadır. Yoksul ve işsizlere yapılan sosyal yardımların artması bu kişilerin tüketim mali talebini arttırmaktadır. Tüketim mallarına olan talebin yükselmesi ise yatırımları arttıracaktır. Üretimi arttırmak için girişimcilere verilen iktisadi transferlerin ekonomik büyüme üzerinde olumlu etkileri olacaktır.

Devletler yaptıkları kamu harcamaları ile gelir dağılımında adaleti sağlamaya çalışmaktadır. Sosyal amaçlı yapılan transfer harcamaları gelir dağılımında adaleti sağlamaya çalışmaktadır. Transfer harcamaları kaynakların kişilere doğrudan aktarımını sağlamaktadır. Bu şekilde geliri düşük olan kişilerin refahı bu gelir aktarımı ile yükselmiş olacaktır. Devletin yapmış olduğu sübvansiyonlar üretim artışı ve işsizliğin ortadan kalkması için çok önemlidir. Transfer harcamaları içerisinde kabul edilen sübvansiyonlar, maliyetlerin büyüklüğü sebebiyle üretime alınamamış alanların üretime aktarılmasına ve istihdamın sağlanmasına yardımcı olur.

Ekonomik istikrarın olması ve sürdürülebilir büyümenin gerçekleşmesi için hükümetler kısa dönemde ekonomik istikrarı, orta ve uzun dönemde büyümeyi ve refahı dengeleyen harcama politikaları üzerinde durmalıdır. Bu sebeple uzun soluklu bir büyümenin olması için, kamu yatırım harcamaları, üretim kapasitesi artışını meydana getireceğinden önemli bir politika aracıdır. Kamu harcamaları, ekonomik büyümeyi sağlaması için fiyat genel seviyeleri üzerindeki etkilerine göre belirlenmelidir. Fiyatlar genel seviyesinin sürekli bir artış içerisinde olduğu durumda enflasyonist bir dönemde yapılan fazla kamu harcamaları olumsuz büyümeye neden olacağından yapılan cari ve transfer harcamalarının düşürülmesi gerekmektedir. Devletin yapmış olduğu yatırımlar milli gelirden artış sağlamaktadır. Kamu harcamaları gelirin yeniden dağılımına neden olduğu için gelir dağılımını olumlu bir şekilde etkileyerek ülke ekonomisinin kalkınmasına yardımcı olmaktadır.

10. B İmtiyaz usulü, bir özel hukuk kişinin bir kamu idaresi ile yaptığı sözleşme uyarınca, kullanıcılar-
dan alacağı ücret karşılığında kendi kâr ve zararına bir kamu hizmetini kurup işletmesi usulüdür.

11. C Adolph Wagner'e göre vergileme ilkeleri dört ayrı grupta toplanabilir ve dokuz tanedir.

Mali İlkeler:

Yeterlilik İlkesi: Kamu gelirlerinin kamu harcamalarını karşılamasıdır.

Esneklik İlkesi: Vergilerin değişen konjonktür karşısında uyum sağlayabilecek bir durumda olmasıdır.

İktisadi İlkeler:

Uygun Vergi Kaynağı İlkesi: Gelir, harcama ve servet gibi vergi kaynakları arasında uygun bir ilişim oluşturarak vergilemenin yapılmasıdır.

Uygun Vergi Türü İlkesi: Seçilecek vergi türünün vergilemenin amacına ve fonksiyonuna uygun olmasıdır.

Ahlaki İlkeler:

Genellik İlkesi: Verginin belli bir kişi veya zümreye ayrıcalık tanımadan herkesten alınmasıdır.

Eşitlik İlkesi: Vergilemede adaletin sağlanması ve bunun için de verginin ödeme gücüne göre alınmasıdır.

Teknik ve İdari İlkeler:

Belirlilik İlkesi: Yükümlünün ne zaman, ne kadar vergiyi neden ödeyeceğini önceden bilmesidir.

Uygunluk İlkesi: Alınacak verginin yükümlü için uygun koşullarda ve uygun zamanda olmasıdır.

İktisadilik İlkesi: Vergilendirme sürecinde devlet tarafından katılan tüm masrafların minimum düzeyde tutulmasıdır.

12. C Düz oranlı bir vergi tarifesinde her dilimdeki mat-
raha sabit bir miktarda indirim yapılması veya her dilimdeki vergi borcuna sabit bir miktarda zam yapılması, söz konusu tarifenin gizli artan oranlı tarife olmasına yol açmaktadır. Çünkü böyle bir tarifede, tıpkı artan oranlılıkta olduğu gibi, ortalama vergi oranı matrah arttıkça artmaktadır.

13. A Vergilemede yatay eşitlik, ilgili tüm yönleri açısından benzer özelliklere sahip olan bireylerin benzer muameleye tabi olması olarak tanımlanabilir. Yatay eşitlik, hukuk devletinin sağlanabilmesi için vatandaşların kanun önünde eşit muameleye tabi olması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla vergilemede yatay eşitliğin sağlandığı bir durumda, vergi öncesinde benzer konumda olan bireylerin, vergisel açıdan benzer muameleye maruz kalacakları için vergi sonrasında da konumlarının benzer olması gerekir.

14. C 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre aşağıda yazılı hallerde tebliğ ilan yoluyla yapılır:

1. Muhatabın bilinen adresi yoksa
2. Bilinen adreste tebliğ yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde kayıtlı bir adresi bulunmazsa
3. Yabancı memleketlerde bulunanlara tebliğ yapılmasına imkân bulunmazsa
4. Başkaca nedenlerden dolayı tebliğ yapılmasına imkân bulunmazsa

15. E Devletin toplum yararına sunduğu hizmetlerden ayrıca, özel yarar elde edilmesi dolayısıyla alınan bedel olarak tanımlanabilecek olan harçların nitelikleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Devletin yaptığı bir hizmet, kişiye sağladığı özel bir fayda nedeniyle alınır.
- Vergi gibi cebridir.
- Yapılan hizmet ticari ve sınai nitelikte değildir.

Her şeyden önce harç alınabilmesi için, toplum yararına yönelik olarak yapılan bir hizmetten özel yarar elde edilmiş olması gereklidir. Harç olarak ödenen tutarın, yapılan hizmete kıyasla çok yüksek olmaması gerekir. Aksi takdirde, yapılan ödeme vergiye yaklaşır, vergi niteliği kazanmaya başlar. Vergilerde özel bir karşılık bulunmamasına karşın, harçlarda özel bir karşılık vardır. Vergiler gibi cebri bir yapıya sahip olan harçlar da, kanuna ya da kanunun verdiği yetkiye dayanılarak uygulamaya konulur.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

16. D Vergi yüklenicisi veya taşıyıcısı-Fiili mükellef: Kanuni mükellef kendi nam ve hesabına ödediği vergiyi iktisadi hayatın şartlarına, arz ve talebe bağlı olarak fiyat mekanizması yoluyla, başkalarına yansıtmaya çalışır. İşte bu mücadele sonunda vergi yükünü son olarak yüklenen kişiye, vergi yüklenicisi veya vergi taşıyıcısı denilmektedir. Bazı vergi yükümlüsü ile vergi yüklenicisi aynı kişiler olmaktadır, çok zaman kanuni yükümlü ödediği vergiyi fiili veya kanuni yansıma (inikâs) yoluyla başkalarına kısmen veya tamamen devretmektedir.

17. E Gelir Etkisi: Ödenen tüm vergiler bireylerin harcamalarını azaltır. Vergi nedeniyle harcamaları azalan mükellefler ek işler bularak veya kendi işinde daha fazla çalışarak verginin etkilerini gidermek yolunu seçebilirler. Bu tercih gelir etkisidir. Burada dikkat edilmesi gereken konu bireylerin vergi nedeniyle azalan gelirlerini daha çok çalışarak gidermeleridir. Yoksa bireylerin ürettiği veya sattığı mal ve hizmetlerin fiyatını arttırarak gelirlerini yükseltmeleri gelir etkisi değildir.

18. A Alındığında ülke ekonomik kaynaklarını arttıran, ödendiğinde ise ülke ekonomik kaynaklarını azaltan borçlanma **dış borçlanmadır**. Dış borçlanma ile yabancı piyasalardan ülke içine döviz cinsinden kaynak akışı sağlanırken, geri ödemelerde anapara ve faiz ödemeleri olarak ülke dışına kaynak transferi gerçekleşir. Böylece ilk anda milli geliri arttırırken, geri ödemelerde milli gelirden azalışa neden olur.

19. E Proje kredileri; belli yatırım projelerinin gerçekleştirilmesi amacıyla kullanılan kredilerdir. Ülkelerin ekonomik kalkınmasını sağlayacak kamu veya özel sektör yatırım projelerine verilen kredilerdir. Özellikle altyapı ve verimli projelere yöneliktir. Kredi, devletler veya uluslararası mali kuruluşlar tarafından sağlanır. Yatırımlarla ilgili projeler ayrıntılı şekilde hazırlanıp krediyi verecek devlete veya uluslararası mali kuruluşa gönderilir. Projeler, kreditor tarafından incelenip değerlendirilir ve kredi açılıp açılmamasına karar verilir.

20. C Hazine yatırım garantis: Yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri kapsamında ilgili mevzuat hükümlerine dayanan ve bunlarla sınırlı olmak üzere verilen garantilerdir.

21. B Hazine Bonosu: Devletin genel bütçe ödemelerini zamanında yapabilmek ve uygulanmakta olan para politikalarını yönlendirmek amacı ile mali yıl içinde ihraç ettiği vadesi bir yıldan az olan borç senedi niteliğindeki bonolardır. Hazine bonolarının faiz kuponu yoktur. Dolayısıyla hazine bonoları da finansman bonoları gibi iskontolu fiyattan satılmaktadır. Vade sonunda iskontolu fiyat ile nominal fiyat arasındaki fark yatırımcının geliridir. Hazine bonolarında vadeler 3-6-9 aylık olup satışlar ihale yöntemiyle yapılır. İhalede satılan hazine bonusu miktarının ve faiz oranının yüksek olması, hazinenin borçlanma ihtiyacının yüksek olduğu ya da piyasadaki emisyon emme operasyonu olarak yorumlanmaktadır.

22. A Zorunlu (cebri) borçlanma, şartları devlet tarafından belirlenmiş borç tahvillerinin, belirlenen bazı kişi ya da kurumlar tarafından satın alınmalarının, başka bir ifade ile devlete borç vermelerinin zorunlu tutulmasıdır. Borç vermeleri gereken kişilerin bu konuda herhangi bir seçim hakkı mevcut değildir. Bu konuda belirli kurum veya kişiler için belirli oran veya miktarlarda borç verme zorunluluğu getirilebilmektedir. Zorunlu borç uygulaması, vadesi geldiğinde geri ödeneceğinden vergiden ayrılırlar. Başka bir deyişle; vergi “kesin” ödeme olmasına karşın, zorunlu borçlar vadesi geldiğinde ödenirler. Zorunlu borçlanmalar, normal dönemlerin gelir kaynağı değildir, bu yöntem daha çok savaş sonrası ya da önemli iktisadi sıkıntı dönemlerinde başvurulur.

23. D İhraç edilen bir tahvil üzerine yazılı bir değerle satışa çıkarılıyorsa, buna **başabaş tahvil** denir. Bu durumda tahvil sadece faiz kazancı sağlar. Nominal değerinden daha düşük bedelle satışa çıkarılan tahvillere **primli tahvil** denir. Burada “ihraç-emisyon çıkarma primi” söz konusudur.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

24. B Mali Saydamlık İlkesi: Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyunun zamanında bilgilendirilmesidir. Bu amaçla bütçeler, görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanmasını sağlamalıdır. Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması gerekmektedir. Ayrıca genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması, kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması zorunludur.

25. E Torba bütçe sistemine yöneltilen ilk eleştiri; harcamanın nereye yapıldığı bilgisine ulaşmak zordur. Bu da kötüye kullanım ya da yolsuzlukları kolaylaştırır. İkinci eleştiri, yapılan harcamanın etkilerinin neler olduğu konusunda bilgi edinilmesi zordur. Kullanılan ödenekler nedeniyle katlanılan maliyetlerin sonucunda ne tür faydalar ortaya çıktığı anlaşılammamaktadır. Bu nedenle katlanılan maliyetlere değip değmediği anlaşılammamaktadır. Üçüncü eleştiri bütçelerin ayrıntılarının görülmemesi bürokrasiye çok geniş takdir yetkisi vermektedir. Ancak bu takdir yetkisinin iyi ya da kötü kullanımı söz konusu olabilir. Son eleştiri ise hizmet ve bakanlık önceliklerinin belirlenerek farklı programların bu önceliğe göre sıralanması imkânsızdır. Bu da hükümetlerin öncelik sıralamalarının bilinmesini engeller.

26. D Devri bütçe teorisinin başarıya ulaşabilmesi bazı varsayımlara bağlıdır. Bunlar:

- İktisadi devrenin devam süresinin açıklıkla ve kesinlikle bilindiği
- İktisadi devrede refah ve depresyon aşamalarının süre ve yoğunluk bakımından birbirine uygun düştüğü
- İktisadi hayatta iktisadi devrenin hangi aşamasında bulunduğumuz hususunda açık teşhiste bulunabildiğimiz

27. B 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

- Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.
- Kamu idarelerine bütçeyle verilen harcama yetkisi, kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.
- Bütçeler kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.
- Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.
- Bütçe, kamu malı işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.
- Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.
- Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmesi esastır.
- Bütçelerde gelir ve gider denkleğinin sağlanması esastır.
- Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.
- Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.
- Bütçeler, program yapısı esas alınarak kurumsal ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde Cumhurbaşkanlığına uluslararası standartlara uygun olarak belirlenen bir sınıflandırmaya tabi tutularak hazırlanır ve uygulanır.
- Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır.
- Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.
- Kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.
- Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

28. B 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre ödenek aktarmaları:

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır. Ancak, harcamalarda tasarrufu sağlamak, dengeli ve etkili bir bütçe politikasını gerçekleştirmek üzere genel bütçe ödeneklerinin yüzde onunu geçmemek kaydıyla, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmalarına ilişkin yetki ve işlemler ile usul ve esaslar merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, aktarma yapılacak tertipteki ödeneğin yüzde yirmisine kadar kendi bütçeleri içinde ödenek aktarması yapabilirler. Ancak, ihtiyaç halinde yüzde yirmiyi aşan ödenek aktarma işlemlerini kurum bütçesinin başlangıç ödenekleri toplamının yüzde yirmisini geçmemek üzere yapmaya Cumhurbaşkanlığı, yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerde değişiklik yapılması halinde değişikliğin gerektirdiği tertipler arası ödenek aktarması işlemlerinin tamamını yapmaya ise ilgili idareler yetkilidir.

Kamu idarelerinin bütçeleri içinde; personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden diğer tertiplere ödenek aktarılamaz. Ancak, yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerde değişiklik yapılması halinde, aktarma yapılan tertiplerden diğer tertiplere ödenek aktarılabilir.

29. D Kesin hesap kanun teklifinin ekli belgeleri:

- Genel mizan
- Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması
- Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması
- Bütçe gelir ve giderlerinin iller ve idareler itibarıyla dağılımı
- Devlet borçları ve Hazine garantilerine ilişkin cetveller
- Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli
- Mal yönetim hesabı icmal cetvelleri
- Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından gerekli görülen diğer belgeler

30. C Genç girişimcilerde kazanç istisnası: Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançlarının gelir vergisi tarifesinin ikinci diliminde yer alan tutara kadar olan kısmı, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda belirtilen şartlarla gelir vergisinden müstesnadır.

31. C 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre sınai mülkiyet haklarında istisna: Türkiye'de gerçekleştirilen araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşların;

- Kiralınması neticesinde elde edilen kazanç ve iratların,
- Devri veya satışı neticesinde elde edilen kazançların,
- Türkiye'de seri üretime tabi tutularak pazarlanmaları hâlinde elde edilen kazançların,
- Türkiye'de gerçekleştirilen üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmının,

%50'si kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisna, buluşa yönelik hakların ihlal edilmesi neticesinde elde edilen gelirler ile buluş nedeniyle alınan sigorta veya diğer tazminatlar için de uygulanır.

32. A 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na göre üzerine bina yapılan arsanın arazi vergisi mükellefiyeti, inşaatın bittiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren sona erer.

33. E 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı %3,5 oranında gecikme zammı tatbik olunur. Ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesap edilir.

34. C 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre zor durumda bulunmaları hasebiyle vergi muamelelerine müteallik ödevleri süresi içinde yerine getiremeyecek olanlara, kanunî sürenin bir katını, kanunî sürenin bir aydan az olması halinde bir ayı geçmemek üzere, Hazine ve Maliye Bakanlığınca münasip bir mühlet verilebilir.

Bu mühletin verilebilmesi için:

1. Mühlet isteyen sürenin bitmesinden evvel yazı ile istemde bulunmalıdır.
2. İstemde gösterilen mazeret, mühlet verecek makam tarafından kabule layık görülmelidir.
3. Mühletin verilmesi halinde verginin alınması tehlikeye girmemelidir.

35. D Kamu harcamalarının istikrarın sağlanmasındaki fonksiyonları şöyle sıralanabilir:

- Ekonomide enflasyon hüküm sürdüğü zaman toplam talebi tam çalışma seviyesindeki toplam arzla dengelemek
- Ekonomi tam çalışma seviyesinde dengede ise bu dengeyi korumak
- Ekonomi deflasyon içinde ise toplam talebi ekonominin tam çalışma düzeyinde ürettiği mal ve hizmetleri emecek hale getirmek

36. C Uzun dönemli bir uygulamayı gerektiren maliye politikası, enflasyonu, devlet harcamalarında ve vergi sisteminde değişiklik yaparak gidermeye çalışır. Ancak maliye politikasının başarılı olması diğer politikalarla desteklendiği ve değişen şartlar göz önüne alındığı ölçüde mümkündür. Kamu harcamaları ve bütçe harcamalarında istikrar sağlayıcı, toplam talebi kısıcı, arzı arttırıcı vergi kanunları ancak uzun dönemde sonuç verir. Kısa dönemde ise hazine işlemleri ile istikrar sağlanabilir.

37. E Maliye politikasının aracı olarak, kamu gelir ve giderlerinin belli unsurlarının kullanılabilmesi için bunların bağımsız değişken olması gerekir. Diğer bir ifadeyle, bir ekonomideki iktisadi faaliyetleri etkileyen ve tayin eden diğer değişkenlerden etkilenmemeleri, sadece devletin almış olduğu kararlardan etkilenmeleri gerekmektedir. Şöyle ki, bir verginin hasılatı, o verginin oranına ve matrahına bağlı olarak belirlenmektedir. O hâlde verginin oranını tespit etmek devletin kararı ile olduğu için bir maliye politikası aracı olmakta, ancak verginin hasılatını etkileyen matrah diğer ekonomik değişkenlere bağlı olarak gerçekleştiği için vergi hasılatı maliye politikası aracı değildir.

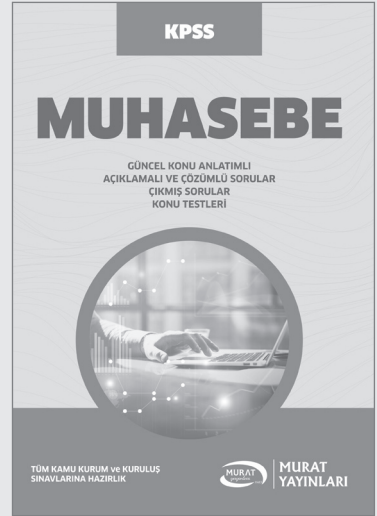
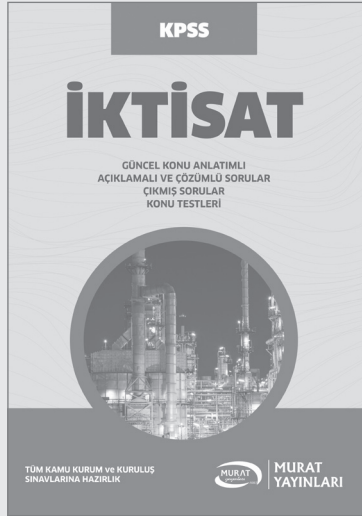
38. D İhtiyari maliye politikası yöntemine, aynı zamanda takdiri maliye politikası yöntemi de denilmektedir. Bu yöntemin temel özelliği, uygulanacak maliye politikasına ilişkin önlemlerin, sadece bu politikayı uygulamaya yetkili ve yükümlü siyasi karar organları tarafından alınabilmeleridir. Diğer bir ifadeyle, ihtiyari maliye politikası yöntemine göre, kamu gelir ve giderlerinin miktarı ve bileşimi önceden, kesin olarak belirlenmiş bir kurala bağlı olmaksızın, ekonomideki iktisadi koşullar dikkate alınarak, iradi değişikliklerle saptanmak suretiyle, ekonomik istikrar sağlanmaya çalışılmaktadır.

39. C Kamu harcanabilir gelirinden kamu tüketimi olan cari harcamaların çıkarılması ile **kamu tasarruf** rakamına ulaşılır. Yani toplam kamu gelirleri ile yatırım dışındaki kamu giderleri arasındaki fark kamu tasarrufudur.

40. C Vergilerin otonom olduğu dışı kapalı bir ekonomide artan reel kamu harcamaları eşit oranlı vergi artışı ile finanse edilirse denk bütçe çarpan katsayısı işleyecektir ve milli gelir reel harcamalardaki artış kadar artacaktır. Bu durumda soruda reel kamu harcaması artışı 500 milyon TL olduğuna göre milli gelir de 500 milyon TL artacaktır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

COPYRIGHT © MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Deneme Sınavının her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, deneme sınavlarının tamamen veya bir kısmının Murat Yayınları Ltd. Şti.'nin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve deneme sınavlarının hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş demektir.

Öneri ve bilgi için; 0312 231 31 21
www.muratyayinlari.com
facebook.com/muratyayincilik
dizgi@muratayinlari.com